

shad Husain više će puta u knjizi naglasiti koliko je zbog svega toga bio sretan.

Autor je učinio da knjiga ne bude nimalo dosadna. Koristeći stečena znanja o povijesti Bosne, unosio je neka konkretna razmišljanja o prirodi rata u Bosni, opisivao je ljude i nijansirao njihove biografije, karaktere, prenosio mišljenja drugih, potcrtao probleme na koje je nailazio u svojoj humanitarnoj liječničkoj

praksi. Tako saznajemo u kakvim su okolnostima održani seminari u Sarajevu, Mostaru, Tuzli, šta su sve govorila različita dječija iskustva i šta bi najbolje bilo preduzeti da njihove ratne traume budu što bljeđe i neuticajnije po buduću rad i život. Kako je dr. Husain navodio i sasvim direktna imena i djece i svojih pomagača (Šaćir Čedić, Sibela Zvizdić, Tarik Obralić, Hajrudin Čevra, Dženana Zlatar, mnogi drugi), bit

će ih podosta koji će se i naći u ovoj knjizi i, prihvatajući je i kao neku vrstu udžbenika, znati šta im je raditi u susretu s djetetom koje još uvijek trpi određene psihotraumatske posljedice izazvane ratom. Autor ne zaboravlja da nas sve vrijeme podsjeća da su djeca naš najveći Božiji dar i da ovisno od odnosa prema njima ovisi i budućnost svake društvene zajednice.

m

BOŠNJAČKA KNJIŽEVNOST U SANDŽAKU

Antologija savremene poezije Bošnjaka iz Sandžaka, specijalni broj Maka, časopisa za književnost i kulturu, br. 31/32, Novi Pazar, 2001. Izbor i tekstovi-komentari Almir Zalihić

Prije tri-četiri godine štampana je u Njemačkoj (izdanje "Bosanske riječi") antologija književnosti Bošnjaka iz Sandžaka koja je nastala u XX stoljeću.

Antologiju su pripravili Nuro Sadiković i Almir Zalihić. Koliko znamo, knjiga je naišla na izuzetan odziv čitateljske javnosti i uskoro bi se moglo pojaviti i njezino drugo, vjerovatno prošireno izdanje.

Vrijedni antologičar književnosti iz Sandžaka Almir Zalihić pripremao je, evo, za novopazarski časopis *Mak* "Antologiju savremene poezije Bošnjaka iz Sandžaka". Ovakvi antologičarski izbori, koliko god bili subjektivno autorsko viđenje jednog književnog vremena, trenutka i fenomena, jako su korisni da se na jednom mjestu osjete svi "tjesni" i "široki" književnostvaralački puti bošnjačkih autora. Sandžak

je u svemu specifičan geopolitički prostor na Balkanu i Evropi. Poezija koja posljednjih godina dolazi do nas sa tih prostora nameće se kao "najpotentniji" književnostvaralački doprinos modernoj bošnjačkoj književnosti... Sam Zalihić na početku svoga uvodnog teksta ("Gospodari balansiranja iznad ispražnjenog prostora") - naslov je, vidimo, *popunjen* stanovitim, skoro transparentnim političkim konotacijama - kaže da se "gotovo sasvim van vidokruga akademske kritike, odigrao, po svemu sudeći, proces različitog (iako ne bismo mogli reći generacijskog - mada ima i tih elemenata) poimanja poezije, koji možemo posmatrati i kao smjenu poetičkih paradigmi..." U nastavku istoga teksta slijede argumentiranja "poetičkih okvira savremenih bošnjačkih pjesnika iz Sandžaka". Prema Zalihiću, oživljeno je "mističko iskustvo poezije koje se u svom rasponu kreće od one drevne 'rasprave o univerzalijama', simbolističkog naslijeđa i simbolističke filozofije pjesništva sve do reduciranog oblika estetizma kome su skloni

najmlađi i koji u njemu vide rušenje superiornog poetskog konzervativizma...

Na antologičarevu "selektorskom spisku" našli su se sljedeći pjesnici: Ćamil Sijarić, Muhamed Abdagić, Kadrija Elmazbegović, Alija Džogović, Zaim Azemović, Husein Bašić, Iso Kalač, Ismet Rebronja, Šefko Alomerović, Ibrahim Hadžić, Rasim Ćelahmetović, Husko Džigal, Fehim Kajević, Hamdija Kalač, Ismet Marković, Safet Hadrović Vrbički, Sinan Gudžević, Nedžib Vučelj, Refik Ličina, Muvedeta Kreho, Šaban Šarenkapić, Fatima Muminović-Pelesić, Faiz Softić, Enes Dazdarević, Bisera Suljić-Boškailo, Samir Hanuša, Fahrudin Zilkić, Dijan Kalač, Mirsad Sijarić, Senadin Musabegović, Asmir Kujović, Enes Halilović i

Fatima Agović. Redoslijed je, naravno, uvjetovan starosnom dobi živih (ili umrlih) pisaca. Ponekih, kako vidimo, nema. Ne mislimo ni da je Zalihić pogriješio što ih je izostavio. Iz tog razloga ni mi ne stavljamo njihova imena. Prednost svake antologije i jest u tome koliko se ima izoštreni/odriješiti estetskoprosudbeni stav.

Uz odabrane pjesme, Zalihić je uz svakog autora prinio vlastito viđenje njegove poetike i njegovog mjesta unutar modernih književnostvaralačkih strujanja i ostvarenja. Bez obzira što se ne moramo uvijek *složiti* sa određenim Zalihićevim poetskoprosudbenim opaskama, moramo primijetiti veliki uloženi trud u želji da se iz novijih uglova *iščitaju* Sijarićeve, Abdagićeve, Rebronjine, Kajevićeve pjesme,

ali i da se u tom smislu *otkrije*, recimo, književnostvaralačko "porijeklo" četverice-peterice najdarovitijih najmlađih pjesnika u Bošnjaka, koji su domom i rođenjem upravo vezani za Sandžak (Dazdarević, Kujović, Musabegović, Zilkić...). To Zalihić, doduše, nigdje eksplicitno ne kaže, ali mi koji ikoliko pratimo savremenu bošnjačku književnost to sasvim dobro znamo.

Na kraju "Antologije..." dodani su i prigodni bio-bibliografski podaci za sve autore. A ono što još možemo poželjeti jest da "Antologija savremene poezije Sandžaka" doživi svoje drugo izdanje tako što će u svome narednom pojavljivanju čvrstim nogama *stati* u korice knjige.

m